

Βιβλίο

Διεκδικώντας τη γνώση

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
Η ΣΜΑΡΑΓΔΑ
ΜΙΧΑΛΙΤΣΙΑΝΟΥ

«**Τ**α βιβλία είναι αθάνατα τέκνα που θεοποιούν τους πατέρες τους» κατά τον Πλάτωνα, τον άνθρωπο που επηρέασε όσο ελάχιστοι, τη σκέψη του δυτικού πολιτισμού. Ο Πλάτωνας γεννήθηκε περίπου στα 428 π.Χ. στην Αθήνα από αριστοκρατική οικογένεια. Γιος του Αρίστωνα και της Περικτιόνης, είχε ρίζες που έφταναν έως τον Κόδρο και το Σόλωνα.

Απέκτησε ευρεία μόρφωση και φιλοδοξούσε να ασχοληθεί με την πολιτική. Η σταδιοδρομία όμως των θείων του, Χαρμίδη και Κριτία (δύο από τους Τριακοντα Τυράννους), τον απογοήτευσε και τον έκανε να εγκαταλείψει τα σχέδιά του.

Σε ηλικία 20 ετών συνάντησε το Σωκράτη, εγκατέλειψε την ποίηση, υπήρξε μαθητής του για εννέα χρόνια και η διδασκαλία του διαμόρφωσε τη φιλοσοφική του σκέψη. Μετά τη θανατική εκτέλεση του Σωκράτη (399 π.Χ.), εγκατέλειψε την Αθήνα και έμεινε αρχικά στα Μέγαρα. Το επόμενο διάστημα ταξίδεψε στην Αίγυπτο και την Κυρήνη, όπου συνδέθηκε με πολλούς σοφούς. Έκανε επίσης τρία ταξίδια στην Κάτω Ιταλία και τη Σικελία (στο διάστημα 388-361 π.Χ.). Εκεί γνώρισε τη φιλοσοφία των πυθαγορείων, τον Αρχύτα από τον Τάραντα, μυθήθηκε στον ορφισμό και ανέπτυξε φιλία με τους τυράννους των Συρακουσών, Διονύσιο Α', Διονύσιο Β' και με το Δίωνα, θείο του Διονυσίου Β'. Ωστόσο,

«Η πολιτική στον Πολιτικό του Πλάτωνα»

Στέφανος Δημητρίου

Εκδότης: Μορφωτικό Ίδρυμα

Εθνικής Τράπεζας

Σειρά: Φιλοσοφία

Σελ.: 381

Τιμή: 25 ευρώ

σο, δεν πέτυχε στα σχέδιά του να κάνει τους τυράννους φιλοσόφους βασιλείς και στο πρώτο του ταξίδι κινδύνευσε να πωληθεί ως δούλος. Επιστρέφοντας στην Αθήνα άνοιξε σχολή (387 π.Χ.), την Ακαδημία, στην οποία δίδαξε για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Ο Πλάτων έδωσε στο έργο του διαλογική μορφή εκτός από την Απολογία και τις Επιστολές. Αυτό οφείλεται μάλλον στο γεγονός ότι και ο δάσκαλός του, ο Σωκράτης, δίδασκε διαλογικά και ο ίδιος πίστευε ότι η διάνοια είναι διάλογος της ψυχής με τον εαυτό της. Οι διάλογοι,

εκτός από τους νόμους, έχουν κύριο συνμιλητή το Σωκράτη και τιλοφορούνται από το όνομα κάποιου από τα πρόσωπα που διαλέγονται μαζί του.

Καθόλου συμπτωματικά αυτή την Κυριακή θα σταθούμε σε μια έκδοση που αφορά στον Πλάτωνα. Από το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ) κυκλοφορεί το βιβλίο «Η πολιτική στον Πολιτικό του Πλάτωνα» του καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Στέφανου Δημητρίου, σε επιμέλεια Αναστασίας Καραστάθη.

Ο «Πολιτικός» του Πλάτωνα είναι μεθοδολογικός διάλογος. Με έναυσμα την προσπάθεια να οριστεί ο πολιτικός και η πολιτική, να προσδιοριστεί η σχέση της με το νόμο, αλλά και να διακριθούν τα πολιτεύματα, ο Πλάτων μας δείχνει έναν τρόπο για να σκεφτόμαστε. Στον «Πολιτικό» απαντάται για πρώτη φορά ο όρος πολιτική επιστήμη: Η πολιτική, λογιζόμενη ως γνώση (επιστήμη), είναι τρόπος για να σκεφτόμαστε και να πράττουμε αυτόνομα. Μόνο η δική μας ελεύθερη, αυτοπροσδιοριζόμενη σκέψη και κριτική μας παρέχει τη δυνατότητα να ελέγχουμε τη συνάφεια των πεποιθήσεών μας με τον κόσμο και να διεκδικούμε τη γνώση. Αυτή είναι και η διαφορά ανάμεσα στον έλλογο αυτοπροσδιορισμό και την αυθαιρεσία της αυτοεπιβεβαίωσης. Μόνο έτσι έχουμε λόγο να εξακολουθούμε να έχουμε πεποιθήσεις και, βέβαια, έχουμε λόγο και υποχρέωση να δικαιολογούμε τις πεποιθήσεις αυτές. Το λόγο, το επιχείρημα, πρέπει να ακολουθούμε στην πολιτική αλλά και στην ατομική σφαίρα ως νομοθέτες και κριτές των πεποιθήσεών μας. Ο «Πολιτικός» του Πλάτωνα είναι επίμοχθη και διαρκής άσκηση στην αυτονομία της σκέψης και περαιτέρω στην αυτονομία της πράξης.